

ORDENANZA DE USO DO GALEGO NA ADMINISTRACIÓN MUNICIPAL DE LUGO

LIMIAR

A principal manifestación de identidade cultural dun pobo é a súa lingua. O galego, lingua propia de Galicia, é o máximo expoñente da nosa identidade como comunidade diferenciada. A lingua galega no decorrer da súa historia coñeceu períodos de "normalidade" -sendo lingua de uso común en todos os ámbitos- e de decadencia, quedando relegada á lingua oral. Coa instauración da democracia en España, danse as condicións propias para a normalización da lingua galega. A Constitución española do 78 proclama a vontade de protexer a todos os españois e pobos de España no exercicio dos dereitos humanos, as súas culturas, tradicións, linguas e institucións. O art. 3.2 establece que as linguas españolas distintas do castelán serán oficiais nas súas respectivas comunidades de acordo con cada Estatuto.

O art. 5 do Estatuto de autonomía galega (EAG) proclama a lingua galega como oficial de Galicia, na súa calidade de lingua propia desta terra, e desenvolve aínda máis este precepto ao encomendarlle aos poderes públicos de Galicia que garantan o uso normal e oficial da lingua galega -xuntamente co castelán-, e potencien o emprego do galego en todos os planos da vida pública, cultural e informativa, engadindo: *dísporán dos medios necesarios para facilitar o seu coñecemento* (art. 5.3 do EAG)

A Lei de normalización lingüística desenvolve aínda máis este mandato estatutario. A Xunta ditará as disposicións necesarias para a normalización progresiva do uso do galego. As corporacións locais deberán facelo de acordo coas normas recollidas nesta lei (art. 6.4), así como regula os dereitos da cidadanía en materia lingüística.

Ao abeiro do disposto naquel precepto legal, o Parlamento de Galicia aprobou a Lei 5/1988, do 21 de xuño, do uso do galego como lingua oficial polas entidades locais, que especifica as directrices a seguir verbo da incorporación do galego á vida pública.

A Lei 5/1997, do 22 de xullo, da Administración local de Galicia no seu artigo 7.1 determina: *O galego, como lingua propia de Galicia, éo tamén da súa Administración local. As convocatorias de sesións, ordes do día, mocións, votos particulares, propostas de acordo, ditames das comisións informativas, actas, notificacións, recursos, escrituras públicas, comparecencias xudiciais e todos os actos de carácter público ou administrativo que se realicen por escrito en nome das corporacións locais redactaranse en lingua galega.*

O Parlamento de Galicia aprobou, o 22 de setembro de 2004, por unanimidade, o Plan de Normalización Lingüística que fixa como obxectivos xerais, entre outros, o de "garantir a posibilidade de vivir en galego a quen así o desexe, sabendo que conta co amparo da lei e das institucións" e o de "conseguir para a lingua galega máis funcións sociais e máis espazos de uso, priorizando a súa presenza en sectores estratéxicos".

O mesmo Plan de Normalización contempla como obxectivos específicos para a administración local o de "consolidar o papel normalizador das corporacións locais e das deputacións por medio da xeneralización do uso do galego como principal lingua de traballo e comunicación cos seus administrados" e o de "incluír a promoción do galego, no concepto

de servizo que o concello e a comarca lle ofrecen ao cidadán, tanto directamente como a través de empresas subcontratadas.”

En Galicia, onde a inmensa maioría da poboación fala ou entende a súa lingua, as corporacións locais poden e deben desenvolver accións encamiñadas a recuperar o noso idioma para os usos administrativos. A lingua galega precisa o recoñecemento oficial previsto nas leis para que os complexos lingüísticos presentes na nosa sociedade desaparezan.

O papel que xoguen os concellos resulta de gran relevancia en calquera proxecto oficial que busque unha grande efectividade social, por seren institucións de enorme espallamento e as máis próximas á cidadanía.

Por considerarmos que as razóns expostas abondan para cambiar as actitudes lingüísticas, propónselle ao Pleno do Concello a aprobación da seguinte ORDENANZA DE NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA.

ORDENANZA DE USO DO GALEGO NA ADMINISTRACIÓN MUNICIPAL DE LUGO

CAPÍTULO I: Do uso oficial do idioma galego

CAPÍTULO II: Ámbito de aplicación

CAPÍTULO III: Do uso do galego na organización municipal

CAPÍTULO IV: Das relacións cos administrados e administradas

CAPÍTULO V: Das relacións institucionais

CAPÍTULO VI: Dos anuncios, publicacións e actividades públicas

CAPÍTULO VII: Atención ao público

CAPÍTULO VIII: Topónimos, sinalizacións e rotulación

CAPÍTULO IX: Da selección, provisión, formación e reciclaxe do persoal

CAPÍTULO X: Do cumprimento e seguimento da ordenanza

CAPÍTULO XI: Do impulso institucional

CAPÍTULO I

Do uso oficial do idioma galego

Artigo 1

1. O galego, como lingua propia de Galicia, é idioma oficial do Excmo. Concello de Lugo.
2. As actuacións administrativas realizadas en galego no territorio municipal terán plena validez e eficacia.
3. A cidadanía ten dereito a ser atendida e obter copia ou recibir notificacións da documentación municipal no idioma oficial da súa elección.
4. Tal e como se recolle no Plan xeral de normalización da lingua galega, aprobado pola unanimidade do Parlamento de Galicia na súa sesión do día 21 de setembro de 2004, un dos obxectivos das corporacións locais debe ser o de consolidar o seu papel normalizador por medio da xeneralización do uso do galego como principal lingua de traballo e comunicación coas súas administradas e cos seus administrados.

CAPÍTULO II

Ámbito de aplicación

Artigo 2

1. O uso da lingua galega por parte do Excmo. Concello de Lugo e dos organismos que del dependan -padroados, organismos autónomos, sociedades autónomas municipais, etc.- rexerase polos criterios establecidos nesta ordenanza.
  2. As empresas adxudicatarias ou concesionarias deste Concello, así como as de explotación mixta, farán o propio nas súas relacións con el, e así se fará constar explicitamente tanto nos pregos de condicións ou contratacións, coma nos documentos que sexan asinados para os efectos.
  3. O Excmo. Concello de Lugo velará para que, tanto a nivel interno coma nas actividades nas que participe -convenios, consorcios, etc.-, sexan aplicados os criterios normalizadores establecidos nesta ordenanza.
  4. O Excmo. Concello de Lugo manterá un Gabinete de Normalización Lingüística (GNL) co obxectivo de impulsar a normalización lingüística a todos os niveis e coordinar as accións necesarias para dar cumprimento ao espírito desta ordenanza.
- Igualmente, todos os organismos anteriormente citados han de se axustar aos criterios de uso lingüístico que difunda o devandito gabinete, de acordo coa lexislación e coas orientacións vixentes ao respecto.

CAPÍTULO III

Do uso do galego na organización municipal

Artigo 3

1. O Concello de Lugo empregará o galego nas súas actuacións administrativas internas, así como nas relacións coa cidadanía e coas entidades públicas situadas en Galicia.

2. Será redactada integramente en lingua galega, en cumprimento da lexislación vixente, a seguinte documentación:

a) As convocatorias das sesións de todos os órganos colexiados do Concello de Lugo, tanto necesarias coma complementarias, así como as ordes do día, mocións, votos particulares, propostas de acordo, ditames das comisións informativas, rogos, preguntas e as actas dos citados órganos municipais.

b) As resolucións de todos os órganos unipersoais.

c) Toda a documentación xerada polo Concello que forme parte dos expedientes administrativos que teñan que someterse á decisión ou coñecemento de calquera dos anteditos órganos.

d) As actas e acordos de todos os órganos dos consellos e entidades con personalidade xurídica dependentes deste Concello.

e) As notificacións, recursos, escrituras públicas e, en xeral, todos os actos de carácter público ou administrativo que se realicen por escrito en nome do Concello de Lugo.

3. Todos os modelos de documentación utilizados na Administración municipal de Lugo serán elaborados en galego e, verbo disto, nos plans e procesos de informatización e racionalización administrativa deberase ter presente o establecido neste artigo e no artigo 6.

4. As aplicacións e programas informáticos adaptaranse de xeito paulatino para o seu funcionamento en lingua galega.

5. A rotulación indicativa de oficinas e despachos, as cabeceiras de toda clase de impresos, selos e outros elementos semellantes han de estar escritos en galego.

Artigo 4

1. Os documentos públicos ou contractuais subscritos polo Concello redactaranse en galego.

Se a outra parte contratante o solicita ou o negocio deba producir efecto fóra do territorio da Comunidade Autónoma Galega, tamén será redactado en castelán.

No caso de que o Concello de Lugo concorra xunto con outros outorgantes, o documento redactarase na lingua que se acorde e, se acaso, o Concello solicitará unha copia en galego para incorporala ao expediente, na que se faga constar que é tradución do seu orixinal.

2. O Concello demandará dos seus contratistas e provedores que fagan uso do galego nos bens e servizos que sexan obxecto do contrato, e así se fará constar nos correspondentes pregos de condicións.

3. Cando o Concello encargue estudos, proxectos e traballos análogos a terceiros, demandará que, sempre que sexa posible, sexan realizados en lingua galega.

CAPÍTULO IV

Das relacións coas administradas e cos administrados

Artigo 5

1. Todos os expedientes administrativos do Concello de Lugo serán tramitados en lingua galega.

2. Cando a persoa interesada o solicite formalmente, entregaráselle a documentación que lle afecte en castelán, sen que se interrompa, en ningún caso, a tramitación do expediente en galego.

3. As comunicacións, notificacións e requirimentos dirixidos a persoas físicas e xurídicas no ámbito de Galicia faranse en lingua galega, sen prexuízo do dereito da cidadanía a recibilas, se o demandan formalmente, en castelán. Neste caso farase constar que é tradución do orixinal en galego.

4. Os expedientes que vaian ter algún ou todos os efectos fóra do territorio da Comunidade Autónoma Galega tramitaranse tamén en galego, e aqueles documentos que sexa necesario expediranse copias en castelán ou utilizando o sistema de documento bilingüe máis axeitado tecnicamente.

Artigo 6

Os impresos do Concello de Lugo ofreceranse co texto en galego, e haberá a disposición de quen o solicite unha versión en castelán, todo isto sen prexuízo do dereito das persoas particulares a cubrilos no idioma da súa elección, segundo o espírito da Lei de normalización Lingüística.

Artigo 7

Nas súas comunicacións administrativas orais, o persoal do Concello empregará preferentemente a lingua galega como lingua vehicular.

CAPÍTULO V

Das relacións institucionais

Artigo 8

1. A documentación que o Concello dirixa a calquera das administracións públicas sitas no territorio galego redactarase sempre en lingua galega.

2. As comunicacións do Concello dirixidas á Administración civil ou militar do Estado e á Xustiza faranse en bilingüe, polo sistema máis axeitado, cando esta documentación ou os expedientes que con ela se relacionen vaian producir efectos fóra do ámbito lingüístico galego.

3. Expedirase unha copia en castelán, coa indicación expresa de que o texto é tradución do orixinal galego, ou utilizarase o oportuno sistema de documento bilingüe dos

documentos do Concello, ou das copias destes, redactadas en galego que teñan que dirixirse ou ser enviadas ás administracións públicas de fóra do ámbito lingüístico galego.

4. O Concello utilizará o idioma galego nas súas relacións cos órganos xurisdiccionais radicados en Galicia, e instruirá o seu persoal letrado e procurador para que realicen en galego as actuacións procesuais orais e escritas que leven a cabo ante estes órganos de conformidade coas normas reguladoras do poder xudicial.

CAPÍTULO VI

Dos anuncios, publicacións e actividades públicas

Artigo 9

Os anuncios oficiais que se publiquen no Boletín Oficial da Provincia, Diario Oficial de Galicia ou en calquera outro medio de comunicación radicado no territorio da nosa comunidade autónoma serán redactados en galego. Fóra do ámbito lingüístico galego, a publicación farase en castelán, con independencia de que o documento que quede no expediente sexa redactado en galego.

Artigo 10

Os cargos electos do Concello de Lugo, cando interveñan en actos públicos de carácter institucional, expresaranse en galego aténdose ao espírito da Lei de normalización lingüística, a non ser que as circunstancias do acto aconsellen, xunto co galego, o emprego doutras linguas.

Artigo 11

Os libros, as revistas e, en xeral, todos os carteis, folletos, publicacións, etc., que edite o Concello de Lugo -teñan ou non carácter periódico-, así como tamén as mensaxes ou campañas que se emitan a través dos diferentes medios de comunicación, tanto escritos como audiovisuais, faranse sempre en galego, agás aqueles destinados especificamente á promoción exterior, que se poderán facer, ademais, nas linguas das persoas destinatarias.

Artigo 12

Fóra do ámbito lingüístico galego, a publicidade farase sempre en versión dobre: galego e na lingua do territorio que corresponda.

Artigo 13

Todos os textos que vaian ser publicados ou editados polo Concello terán que ser remitidos previamente ao Gabinete de Normalización Lingüística para a súa revisión; este solicitará unha proba de imprenta.

Así mesmo, remitiranse, previamente á súa impresión, os modelos dos impresos que vaian ser facilitados polo Concello ás persoas particulares.

Artigo 14

Sen prexuízo do que para os rexistros establece o artigo 9 da Lei 3/1983, de normalización lingüística, nos rexistros administrativos das oficinas do Excmo. Concello de Lugo os asentos faranse sempre en galego, independentemente da lingua na que estean escritos.

Artigo 15

O Concello de Lugo requiriralles aos seus contratistas, concesionarias/os, provedoras/os e demais axentes que estean traballando por conta da Administración, que fagan uso do galego nos bens e nos servizos (rotulación, recibos, atención ao público, contratos coas usuarias e usuarios...) que sexan obxecto de contrato. Estes requisitos han de constar no prego de condicións dos contratos administrativos que aprobe o Concello. O Gabinete de Normalización Lingüística do Concello encargarse de avaliar a calidade lingüística do produto e de informar sobre a súa validez.

CAPÍTULO VII

Atención ao público

Artigo 16

A Oficina de Información e Participación Cidadá así como as demais unidades administrativas que teñan unha relación co público máis intensa promoverán o uso do idioma galego mediante a súa utilización como lingua normal de comunicación e información á cidadanía, de acordo cos criterios de máximo respecto e non discriminación. Nestas dependencias velarase especialmente polas competencias lingüísticas orais do persoal que se vaia adscribir a elas.

O disposto neste artigo tamén lles é de aplicación ás empresas ou entidades que presten servizos públicos municipais por concesión, arrendamento ou calquera outro tipo de concerto.

CAPÍTULO VIII

Topónimos, sinalizacións e rotulación

Artigo 17

De conformidade co disposto no artigo 10 da Lei 3/1983, do 15 de xuño, de normalización lingüística, a única forma oficial dos topónimos do concello de Lugo é a galega.

Artigo 18

1. Os rótulos e sinalizacións do Concello, dos seus edificios administrativos, servizos públicos e da rede viaria municipal, dependente do Concello ou instalada polas súas empresas adxudicatarias ou concesionarias ou por calquera outra entidade, configúranse en idioma galego.

2. Todos os vehículos rotulados do Concello (Parque Móbil municipal, Policía municipal, Protección Civil e Bombeiros) levarán a súa rotulación en galego. Isto mesmo será de aplicación ao parque móbil daquelas empresas adxudicatarias ou concesionarias, e así se establecerá nos correspondentes pregos de condicións.

3. O establecido no parágrafo anterior tamén será de aplicación a todo o vestiario municipal.

Artigo 19

O Excmo. Concello de Lugo velará pola normalización de toda a súa sinalización e rotulación, e adoptará as medidas necesarias, dentro do ámbito da súa competencia, para garantir o uso da toponimia oficial galega en todos os ámbitos.

CAPÍTULO IX

Da selección, provisión e formación do persoal

A declaración de oficialidade do idioma galego esixe que todo o persoal ao servizo do Concello estea en condicións de emprego nos dous niveis -oral e escrito- en igualdade co castelán e, de acordo coa natureza do seu obxectivo, establécese o seguinte:

Artigo 20

1. Nas convocatorias para o acceso a prazas de persoal do Concello, xa sexan de persoal funcionario, laboral ou de calquera outro tipo, deberá figurar que as persoas aspirantes terán a obriga de acreditar o coñecemento da lingua galega conforme á función que se vaia desempeñar.

2. Nas bases das convocatorias, o Concello establecerá o nivel de galego que deberá de acreditar o persoal aspirante. Para o establecemento do perfil lingüístico que corresponda a cada praza, requirirase o asesoramento do GNL.

Artigo 21

1. Na provisión dos postos de traballo, as persoas candidatas han de posuír un grao de coñecemento da lingua galega -tanto na expresión oral coma na escrita, de ser o caso- que se corresponda coas funcións que vaian desenvolver no posto de traballo que se vai cubrir, segundo sexa persoal técnico, administrativo ou de oficios.

2. O Concello, á hora de definir os postos de traballo, establecerá os niveis e contidos respectivos de coñecemento oral e escrito da lingua galega para cada caso, e considerárase como mérito un coñecemento superior ao que corresponda ao posto de traballo que se pretende cubrir.

3. O persoal do Concello que actualmente non estea capacitado para o uso do galego de acordo co disposto nesta ordenanza deberá adquirir tal coñecemento. Para estes efectos, o Concello de Lugo, de acordo co que establece o artigo 23, desenvolverá un programa de formación lingüística para o persoal municipal, que será deseñado e desenvolvido dende o Gabinete de Normalización Lingüística, conforme coas necesidades detectadas.

Artigo 22

O persoal do Gabinete de Normalización Lingüística con titulación suficiente formará parte dos tribunais cualificadores -como membro destes ou como persoal asesor- para avaliar os coñecementos do idioma galego na selección de persoal e na provisión dos postos de traballo, e colaborará, así mesmo, na confección e corrección das correspondentes probas.

Artigo 23

Será obrigatorio para todo o persoal do Concello existente adquirir o nivel de coñecemento establecido nas bases para a provisión de persoal, de acordo cos criterios e termos que se fixen á hora de establecer o perfil lingüístico específico para cada praza. As persoas responsables dos diferentes órganos do Concello, asesoradas polo GNL, procurarán as medidas necesarias para que o persoal dos seus servizos estea debidamente formado dende o punto de vista lingüístico, a fin de garantir un desenvolvemento correcto das tarefas internas ou dirixidas á cidadanía.

O persoal ao servizo da Corporación deberá utilizar o galego no seu traballo, de acordo co disposto nesta ordenanza.

Artigo 24

O Excmo. Concello de Lugo, a través do Gabinete de Normalización Lingüística, organizará cursos específicos para todo o persoal traballador que non teña os coñecementos necesarios para exercer as súas funcións e mellorar o seu nivel de linguaxe administrativa, tanto dende o punto de vista lingüístico coma estilístico.

A formación profesional do persoal do Concello de Lugo impartirase en lingua galega, sempre que dependa do Concello a programación e organización. De non depender del, o Concello demandará que se faga en galego.

CAPÍTULO X

Do cumprimento e seguimento da ordenanza

Artigo 25

1. Para garantir o cumprimento desta ordenanza, crearase unha comisión de seguimento integrada, cando menos, polo/a alcalde/sa ou concelleiro/a en quen delegue, o/a concelleiro/a responsable do Gabinete de Normalización Lingüística, o/a secretario/a, o/a concelleiro/a responsable de persoal, a persoa responsable do Gabinete de Normalización

Lingüística, un/unha representante por cada grupo político que forme parte da Corporación municipal, un representante da Xunta de Persoal e outro do Comité de Empresa.

2. Esta comisión de seguimento reunirse, cando menos, dúas veces ao ano para analizar o cumprimento e desenvolvemento desta ordenanza, e, extraordinariamente, cando a convoque o/a alcalde/sa. O/a alcalde/sa poderá convocar de xeito extraordinario a petición de, cando menos, dous membros da comisión.

3. A actualización, ampliación ou revisión da ordenanza tamén depende desta comisión, a cal fará o estudo e levará a proposta correspondente ao Pleno do Concello, para que, se procede, aprobe a modificación.

4. Tamén é competencia da Comisión de Seguimento promover, chegado o caso, as medidas que se consideren oportunas para o cumprimento da Ordenanza.

CAPÍTULO XI

Do impulso institucional

Artigo 26

1. De acordo co establecido no artigo 25 da Lei 3/1983, do 15 de xuño, de normalización lingüística, o Excmo. Concello de Lugo fomentará a normalización do uso do galego nas actividades mercantís, publicitarias, asociativas, culturais, deportivas e calquera outra dentro do ámbito municipal.

2. Das tarefas que se realicen para impulsar institucionalmente o proceso normalizador no municipio de Lugo, ocuparase o Gabinete de Normalización Lingüística, que asesorará á Excmo. Corporación municipal nesta materia.

3. Así mesmo, todos os organismos do Excmo. Concello de Lugo impulsarán a normalización lingüística no seu ámbito de actuación, co soporte técnico do Gabinete de Normalización Lingüística.

4. O Excmo. Concello de Lugo poderá outorgar reducións ou bonificacións de obrigas fiscais e/ou subvencións, para as actuacións relacionadas coa normalización lingüística, conforme ao establecido no artigo 25 da citada Lei 3/1983, do 15 de xuño.

5. Para a concesión de subvencións municipais (de deportes, culturais, xuvenís e de calquera outro tipo), valorarase que as actividades realizadas contribúan a normalizar o uso da lingua galega. Ademais, as comunicacións orais e escritas que sexan produto das actividades subvencionadas polo Concello (publicacións en calquera formato, cartelaría, publicidade oral e escrita, megafonía, etc.) deberán estar sempre en lingua galega, da mesma maneira que deberá figurar a colaboración do Concello de Lugo.

Disposicións adicionais

1. O disposto nesta ordenanza será tamén de obrigado cumprimento para todas aquelas entidades privadas que manteñan algunha relación contractual co Concello, como convenios e subvencións, entre outras.

2. O Concello de Lugo defenderá o dereito da súa cidadanía a usar en todos os ámbitos o idioma galego. Para estes efectos poderá recibir, tramitar e apoiar queixas e

iniciativas para asegurar a plena normalización da lingua galega.

Disposición final

Para favorecer a participación social no impulso e dinamización do uso do galego, no prazo dun ano a partir da entrada en vigor desta ordenanza, crearase o Consello Social da Lingua, no que estarán representados as organizacións e colectivos implicados no proceso de normalización da lingua galega e no que se definirán obxectivos, liñas de actuación e accións concretas.